

MINISTERSTWO FINANSÓW
Departament Polityki Podatkowej

Warszawa, 15 września 2022 roku

Sprawa: Wniosek legislacyjny dotyczący
podatków lokalnych
Znak sprawy: DSP13.844.27.2022

Kontakt: Kancelaria MF
tel. +48 22 694 55 55
e-mail: kancelaria@mf.gov.pl

Piotr Kuczera
Przewodniczący
Śląskiego Związku Gmin i Powiatów
ul. Tadeusza Kościuszki 43/5
40-048 Katowice

Szanowny Panie Przewodniczący,

W odpowiedzi na pismo z dnia 27 maja 2022 r. znak: Ldz./62/PK/15062022 w sprawie postulatów Śląskiego Związku Gmin i Powiatów **uregulowania obowiązków zgłaszania zmian adresów zamieszkania przez podatników podatków lokalnych oraz wprowadzenia sankcji z tytułu niezgłaszania nieruchomości do opodatkowania**, Ministerstwo Finansów przedstawia następujące stanowisko.

Analiza możliwości wprowadzenia postulowanych zmian we wskazanych przez ŚZGiP ustawach

Ustawy: o podatkach i opłatach lokalnych, o podatku rolnym, i o podatku leśnym

Odnosząc się do propozycji nałożenia na podatników obowiązku informowania samorządowego organu podatkowego o zmianie adresu zamieszkania w ustawie z 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych¹, w ustawie z 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym² oraz w ustawie z 30 października 2002 r. o podatku leśnym³, należy zauważyć, że są to ustawy prawa podatkowego materialnego. Postulowane zgłaszanie aktualizacji adresów przez podatników należy do zagadnień proceduralnych wymiaru wskazanych podatków lokalnych. Ustawy te ze względów systemowych nie są odpowiednie do wdrożenia postulowanych regulacji.

Ustawa o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników.

¹ Dz. U. z 2022 r. poz.1452

² Dz. U. z 2020 r. poz. 333, z późn. zm.

³ Dz. U. z 2019 r. poz. 888, z późn. zm.

Ustawa z dnia 13 października 1995 r. o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników⁴ kreuje zasady ewidencji podatników, płatników podatków oraz płatników składek na ubezpieczenia społeczne. W swoim zakresie ustawa porusza również zagadnienia dot. m.in. aktualizacji danych adresowych, podmiotów, które podlegają obowiązkowi ewidencyjnemu. Swoim zakresem ustawa obejmuje wszelkie podmioty posiadające przymiot podatnika, płatnika podatków bądź płatnika składek na ubezpieczenie społeczne, niezależnie od podstawy opodatkowania – stąd należy przyjąć, że swoim zakresem obejmuje również podatników podatków lokalnych. Ustanowienie w ustawie o NIP obowiązku aktualizacji danych podatnika w zakresie miejsca zamieszkania w odniesieniu do gminnych organów podatkowych – wójta, burmistrza lub prezydenta miasta mieściłoby się zatem w zakresie regulacji ustawy.⁵

W obecnym stanie prawnym podatnicy, o których mowa art. 6 ust. 1, 1a i 10 ustawy o NIP mają obowiązek aktualizacji danych objętych zgłoszeniem identyfikacyjnym poprzez dokonanie zgłoszenia aktualizacyjnego do naczelnika urzędu skarbowego, nie później niż w terminie 7 dni od dnia, w którym nastąpiła zmiana danych⁶. Jednakże zauważyć należy, iż podatnicy dla których identyfikatorem podatkowym jest PESEL (tj. m.in. osoby nieprowadzące działalności gospodarczej i niebędące zarejestrowanymi podatnikami podatku od towarów i usług) mogą aktualizować dane przez podanie przez tego podatnika aktualnego adresu zamieszkania w składanej deklaracji bądź innym dokumencie związanym z obowiązkiem podatkowym lub poprzez złożenie zgłoszenia aktualizacyjnego⁷. Podmioty te nie mają zatem takiego obowiązku.

Nadmienić należy, że brak aktualizacji danych zawartych w zgłoszeniu identyfikacyjnym, pomimo takiego obowiązku, zagrożony jest sankcją zawartą w kodeksie karnym skarbowym⁸.

Adres zameldowania, o którym mowa w piśmie Przewodniczącego ŚZGiP, nie jest częścią zgłoszenia identyfikacyjnego⁹ i nie przewiduje się zmian w tym zakresie.

Przepisy ustawy - Ordynacja podatkowa dotyczące obowiązków aktualizacyjnych danych adresowych podatnika oraz przepisy dotyczące doręczeń

Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa¹⁰ reguluje kwestię doręczeń w dziale IV (postępowanie podatkowe), rozdział 5 (doręczenia). Jakkolwiek obowiązek zawiadomienia przez podatnika o zmianie miejsca zamieszkania i skutki braku zawiadomienia dotyczą prowadzonego już postępowania¹¹, to przepisy Op o doręczeniach przewidują szereg sposobów przekazania podatnikowi korespondencji przez organ podatkowy, które mają

⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 166, z późn. zm. (dalej: ustawa o NIP)

⁵ art. 9 ustawy o NIP

⁶ art. 9 ust. 1 ustawy o NIP

⁷ art. 9 ust. 2 ustawy o NIP

⁸ art. 81 ustawy z dnia 10 września 1999 r. kodeks karny skarbowy (Dz. U. z 2022 r. poz. 859)

⁹ art. 5 ust. 2 ustawy o NIP

¹⁰ Dz. U. z 2021 r. poz. 1540, z późn. zm. (dalej: Op)

¹¹ art. 146 Op

skutek doręczenia, w przypadku gdy organ podatkowy nie może ustalić faktycznego miejsca zamieszkania podatnika.

Pismo można doręczyć pod adresem miejsca zamieszkania albo pod adresem do doręczeń w kraju, w siedzibie organu podatkowego, w miejscu zatrudnienia lub prowadzenia działalności przez adresata, a także w każdym miejscu, gdzie się adresata zastanie¹².

Ponadto, gdy organem podatkowym jest wójt, burmistrz (prezydent miasta), istnieje możliwość dostarczenia korespondencji przez sołtysa za pokwitowaniem (w przypadku braku możliwości doręczenia w na adres do doręczeń elektronicznych)¹³.

Sankcje za brak dokonywania do samorządowego organu podatkowego zgłoszeń nabycia nieruchomości przez osoby fizyczne

Niezłożenie informacji o nieruchomościach i obiektach budowlanych (osoby fizyczne), która jest deklaracją w rozumieniu Op oraz deklaracji na podatek od nieruchomości (osoby prawne) rodzi konsekwencje w postaci odpowiedzialności karnej skarbowej.

Naruszenie terminu jej złożenia stanowi czyn zabroniony określony w art. 56 § 4 Kodeksu karnego skarbowego¹⁴. Przepis ten statuuje wyłącznie wykroczenie skarbowe o charakterze formalnym.

Inaczej wygląda sytuacja w przypadku nieujawnienia przedmiotu i podstawy opodatkowania, tj. gdy podatnik nie złoży deklaracji na podatek. Znaczenie dla dokonania czynu ma wystąpienie skutku w postaci uszczuplenia lub narażenia na uszczuplenie podatku. Stąd też konieczne jest określenie przez organ podatkowy (w postępowaniu podatkowym) wysokości zobowiązania podatkowego, która de facto nie wynika z informacji składanej przez osobę fizyczną. W zależności od kwoty podatku czyn może stanowić przestępstwo lub wykroczenie skarbowe (kwota podatku nie przekracza pięciokrotności minimalnego wynagrodzenia)¹⁵.

Analogiczna sytuacja ma miejsce w wypadku podania nieprawdy w złożonej deklaracji i zaniżenia podatku do zapłaty¹⁶.

Podatnik może także ponosić odpowiedzialność karną skarbową w przypadku uporczywego niewpłacania w terminie podatku od nieruchomości.¹⁷

Zapisy kodeksu karnego skarbowego w powiązaniu z ustawą o podatkach i opłatach lokalnych w razie niewywiązywania się z obowiązków w zakresie podatku od nieruchomości dają podstawę do zastosowania sankcji za przestępstwo skarbowe lub wykroczenie skarbowe. Wprowadzenie sankcji administracyjnych (postulat Śląskiego Związku Gmin i Powiatów) w sytuacji niewywiązywania się z obowiązków w zakresie podatku od nieruchomości stanowiłoby wyłom w porównaniu z innymi podatkami samorządowymi. Stąd też wydaje się niezasadne wprowadzenie kar administracyjnych w ustawach

¹² art.148 Op

¹³ art. 144 § 1a i § 4 Op

¹⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 859 z późn. zm. (dalej: kks)

¹⁵ określone w art. 54 kks

¹⁶ Sankcje za tego typu czyny zabronione przewiduje art. 56 § 1-3 kks.

¹⁷ art. 57 kks

podatkowych (branżowych).

W celu umożliwienia podejmowania samodzielnych działań o charakterze prawno-karnym (postulat Śląskiego Związku Gmin i Powiatów) do rozważenia jest koncepcja podjęcia działań legislacyjnych w zakresie nadania uprawnień wójtowi, burmistrzowi i prezydentowi miasta do prowadzenia postępowań przygotowawczych co do czynów (ewentualnie postępowań mandatowych do samych wykroczeń skarbowych) ujawnionych w zakresie ich działania i odnoszących się do podatków będących w ich właściwości, co przyczyniłoby się do przyspieszenia procedury nakładania sankcji za naruszenie przedmiotowych obowiązków podatkowych. Należy jednak podkreślić, że zmiany w ustawie Kodeks karny skarbowy wymagają licznych konsultacji i zgody Ministerstwa Sprawiedliwości.

Podsumowanie

W opinii Ministerstwa Finansów, ze względu na proceduralny charakter postulatu możliwe byłoby jego rozważenie przy okazji nowelizacji ustawy o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników w zakresie w jakim przepisy tych ustaw dotyczą obowiązków aktualizacji danych przez podatników.

Obecnie możliwe jest stosowanie istniejących rozwiązań prawnych zawartych w Op, tj. skorzystanie z form doręczenia korespondencji rodzących po stronie podatnika skutki prawne odpowiedzialności za niewykonanie zobowiązań podatkowych.

Stworzenie możliwości prawnych podejmowania samodzielnych działań o charakterze prawno-karnym we wskazanym zakresie przez gminne organy podatkowe wymagałoby zmian w Kodeksie karnym skarbowym, poprzedzonych wskazanymi konsultacjami.

Jednocześnie przepraszamy za zwłokę w udzieleniu odpowiedzi spowodowaną koniecznością przeprowadzenia konsultacji wewnętrznych.

Z wyrazami szacunku

Dyrektor
Departamentu Polityki Podatkowej

Marcin Lachowicz

/podpisano kwalifikowanym
podpisem elektronicznym/